anul III ■ no. 21 ■ lei 5 ■ ia
nuarie 1930 ■ bucureşti

UNU

anul III ■ no. 21 ■ lei 5 ■ ia
nuarie 1930 ■ bucureşti

DESPRE MIRACOL

BIBL. UNIV. CLUJ
Nr. 378 -1931
Exemplar legal

lui GH. DINU

Cu cît înaintez mai mult în această experienţă care se chiamă cunoaşterea de sine îmi dau seama de neputinţa de a mă îmbrăca în hainele răului de a roti deasupra capului torţele funebre ale întunericului. Intre bine şi negativul lui l-am ales totdeauna (poate fără voia mea), pe cel dintîi. Va trebui aşa dar să am curajul să ies pe stradă cu un înger la braţ, fără să roşesc de înghiontelile şi zeflemelele iuţilor de demon. Toate poemele pe care le închipuiam scăldate în oglinda de argint mort a nopţii, sfîrşiau într'un triumf revărsător de aurore. O duioşie netrăită acoperia golul unei tristeţi de dezvrătire trîmbiţe neprevăzute se deşteptau la atingerea unor degete de suferinţă. Odată descoperită această substanţă a peisagiului meu lăuntric ar trebui să mă adîncesc în ea să-i precizez contururile să merg cu un pas sigur spre acea exaltare [illegible] eterne de atîtea ori prevestită la sfîrşitul oricăreia din [illegible] despletite. Şi totuşi cît e adevărat din toate acestea? Un[illegible] făptura mea începe să se deosebiască de nebuloasa atîtor [illegible] plutind ca nişte hore uriaşe peste creştet? Unde propria mea svîcnire ca o şopîrlă încetează să alunece prin mîinele de nisip ale minutului şi se opreşte pe ghizdul acestei fîntîni de crepuscul? Cu părul în flăcări înspumînd un armăsar de [illegible]riu, merg spre o definitivă contopire cu unirea, încerc să-m[illegible]nesc ca pe o frunză trupul de geamul veşniciilor nealterate [illegible] în clipa în care îmi voi fi pus în deget inelul unei revelaţ[illegible] extraordinare, toată făptura mea asemeni trapezistului care [illegible] ochi mulţimii uimite se avîntă şi dispare deapururea în aie[illegible] va trecut fără putinţă de revenire peste toate barierele viziun[illegible] fărîma aceea de „eu", atît de iluzorie, se vor fi deşteptat[illegible] marile orge spaţiale. Şi va fi ca o întoarcere a razei la [illegible] maternă. Va fi ca un amestec al fructului cu globulele de vitalitate din sînge. Dar este zbaterea între fapte şi arbori de aici o întrerupere ca odihna cîrdului de păsări pe o insulă de corali în singurătatea de sticlă a oceanului? Privesc cum ploaia apropie pe geam picăturile într'o sc[illegible] de apă se aruncă spre cer, învăluie [illegible] al miezului de noapte. Iau în mînă cu[illegible] de miner să luminez pereţii de cărbu[illegible] cît de înşelătoare sunt liniile care-[illegible] goană de cai la întrecere văzută din [illegible] de ceaţă. Intre mine şi voi, între mi[illegible] atît de desc încît însăşi respiraţia, al[illegible] Să recunosc prin aceste feresti de neg[illegible] drapele nesigure, galopul unui taur [illegible] gîfîitul bătrîn a două fantome de uragan şi de jertfă (vai ce putem şti? ce putem şti?), de bine şi de rău. Peste pieptul păros al pămîntului, sunt atîtea coji de alune catedralele sunt atîtea şcorburi în care otrava fulgerătoare a năpîrcei te pîndeşte lîngă parfumul suav al ferigii. Nici un ochi nu leagănă în apele lui o gondolă de bucurie paradiziacă fără să-şi rotească alături pumnalul unei răsbunări originare. Obsesia păcatului perpetuu e incontestabil ruperea din incandescenţa sublimă, situarea lucrurilor într'un început şi sfîrşit cu sine. Te-am mai întrebat neînduplecatule paznic al tuturor tainelor: de unde neputinţa mea de a imagina timpul altfel decît într'o succesiune în [illegible] ieri, mîine. Inceput, sfîrşit, materie. Firesţe îţi spun: [illegible] ştiu arată 10 şi jumătate, dar din ce socol, din ce mile[illegible]u, [illegible] cînt? Totul e un poem sau nu e nimic, totul e aruncarea [illegible] gheizer din ferbinţeală spre fruntea de marmoră a unei temperaturi scăzute. Mă gîndesc totuşi la oscilaţia între lumină şi tenebre şi hotărît lucru: între cetăţenia iubirii şi aceea a urei m'am învestmîntat în odăjdiile celei dintîi.

De nicăiri inima ca o pîlnie primeşte untdelemnul sfînt al [illegible] aruncă peste întinderi un cearceaf din cascade şi extaze. [illegible] braţele tale adorată ca un porumbar geme cu toţi [illegible] visurilor în evantalii. Atunci măţăguna devine o ga[illegible], atunci parcurile chiuie ca o năvală de butci în nuntire, cu pocnete de pistoale şi stele sfîrticînd aerul ca bicele. Ura cade la fund şi peruzelele cercuind unde se sparg într'o fanfară de Lumăvestire. De cîte ori privesc înapoi nu-mi pot opri mintea pe nici un incendiu de vrăjmăşie. In urma mea ca ptetricelele înşiruite pe poteca închipuirii de Prăzlea sunt numai semnele [illegible] mele virtualităţi de înfrăţire. Nici o mînie din trecut [illegible]beşte pînă aici. Printr'o lentilă albastră se reliefiaza [illegible] colinele obrajii. Nici o ură nu se resfrînge printr'însa [illegible] înverneţeşte în viitor sau în apus. V'am cunoscut pahare cu [illegible] întinse repede la o dorinţă numai de acest cîrciumar cu [illegible] şi coarnele lui satana. Vă ştiu ginduri mîrşave, pămînz[illegible] sub tîmplă ca rîmele sub rădăcină; am simţit în palmă tăişul vostru pumnale ispitind o înjunghiere sub perdele perfide, în iatacuri ascunse, sau pe marginea apelor cu stufărişuri înalte peste pietrele ca nişte buze ude ducînd departe stîrvurile şi copacii. O clipă numai şi urna cu otravă era făcută [illegible] hohotele de bogăţie ale dragostei [illegible] blestemului.

[illegible]eme să-mi ţin sub controlul unei [illegible] şi aspectele cugetului. Eram pre[illegible] accentuată lepădare a artificialului, [illegible] a orînduirii literare. Ştie orişicine [illegible]e sunt surîsurile şi cuvintele noastre. [illegible]prevestire a răului se ascundea sub [illegible]ruia din tovarăşii mei (les sinistres [illegible]une scumpul meu Claude Sernet diront: manie de la persecution).

Pe atunci o tristeţe cădea brusc ca o pasăre fulgerată în cea mai sufletească dintre grădini. Turmele de vite ale nopţii îşi clătinaseră tălăngile şi aşternuturile paturilor se ridicau din odăi, călătoriau prin apele spaimei ca nişte iceberguri de cînepă. Cum să întrerupi cu o mişcare a manivelei acest

si cu
fac
unu

scurt circuit lăuntric, distrugînd toate punţile spiritului aruncînd în prăpastie cele din urmă baloane cu oxigen ale speranţei? Era o dezvăluire neaşteptată ca vestea dispariţiei unei fiinţe scumpe fără de care pusul mesei sau trîmbiţarea unei bucurii devin fără de noimă. Golul acela răspîndindu-se în gură, adîncind limba în sarea amară a unei deznădejdi perpetue cu insomnia sfredelind ochii în tenebre şi respiraţia iremediabil înăbuşită în fluturarea întrebării „la ce bun?" cu salteaua transformată într'un sicriu de cîrpe cu lăsarea braţelor să atîrne ca nişte panglici inutile. Cîţi nu erau asemeni mie în odăi singuratece cu pereţii dîndu-se în lături sub umerii unei mîhniri imense? Cîţi n'au auzit atingerea de geam a mînelor unui schelet cu anticipaţie, cîţi nu şi-au zvîrcolit capul între perne fără să-şi poată limita dezastrul şi disperarea. Iată, strigam: toarnă-mi în mîncare licoarea aceasta, e numai pe jumătate rea la gust şi îmi vei rupe legăturile de o realitate absentă şi rece, aşa cum, cu o deschidere a sticlei numai, ai îngăduit eterului să se liniştească în insesisabil şi albastru.

■

Să mă întorc aşa dar la şipotul înviorător şi clar al iubirii, să-mi prind pe umăr funda de azur a prieteniei. Victor Brauner. Rostesc numele tău şi în odaie, în ceasornicul de nisip, în curţile împărăteşti ale istoriilor monumentale s'a făcut o tăcere neclintită şi albă ca o procesiune de zăpadă într'o clopotniţă sub, care sunetele nu mai pot fi transmise. Victor Brauner. Timpul s'a şters, timpul a redevenit el însuşi, înţelegi? *nu mai este timp,* şi totdeauna întrevorbirile cu tine se făceau pe o suprafaţă de eternitate, cu ochiul şi gesturile liberate de orice oprire, plutind deasupra tuturor piedicilor pe care convenţia ni le aruncă în drum. Lampa reintră, cuminte, ca o bucată de vată în urechea tumultului depărtîndu-se şi noi doi rămîneam suspendaţi în aer vorbind şi mişcîndu-ne cu o simplitate suprareală fără nici o jenă, fără spaţiu, fără calendar. O! Cum mai rîdeam, cîte nu ne istorisiam ce de imagini n'am inventat fără nici o sforţare, totul petrecîndu-se firesc, cu seninătate, cu o netulburată bunăstare. Dar mai ales, sunt pătruns aici cînd încerc să lămuresc acestea, de certitudinea veşniciei în care ne aflam, de siguranţa că stăteam de vorbă într'o neîndoielnică eternitate. Da, mi-aduc aminte: amîndoi vorbiam *ca şi cînd am fi murit de acum.* Da, aşa e: murisem, toate se şterseseră; n'ai băgat de seamă cum pereţii, tavanul, podelele se topiseră pe o aripă a vîntului? Cum toate erau într'o perpetuă egalitate, nemaiexistînd înălţime sau coborîre, neted sau aspru, aplecat la dreapta sau la stînga; ci numai o nesfîrşită continuare a aceleaşi linii, o vibrare a unei clape într'un pian ca o inimă.

Şi în vremea asta, tu fumai sau arcuiai ape de culoare, cu faţa tot mai subţire şi suavă, cu o halucinaţie de desene şi de poeme. Zilele şi nopţile se puteau succede, ninsori ca un geamăt de pene, puteau acoperi cristalul anotimpurilor surprinzătoare, pentru noi înmărmurirea şi liniştea rămîneau nescăzute, conturul şi glasul nu erau pregătite şi nici urmate de nimic, nu aşteptam nici o răsplată, nici o schimbare, nu trăgeam concluzii şi nu prevedeam consecinţe ci numai svonurile şi criptogamele se năpustiau în rîsete, iar în palme ne săltau baloanele pe care furtunile le lăsau să cadă din rochiile lor albastre. Dar să-ţi reamintesc revelaţia:

Sala era neîncăpătoare, şi larma micilor capitalişti breslaşi, sau chiaburi înfîmfaţi adunaţi acolo de o panică obştească, roiă în atmosfera acră, se amestecă cu huruitul patimilor ca nişte roţi în gîtleje. Ce căutam acolo, mă întrebam, aşa cum te ridici din somn în capul oaselor, şi nu poţi pricepe prezenţa ta într'un vis care ţi-e străin, ce căutam acolo, cînd drumul meu nu trecea pe dinaintea porţii de taină, dar a venit din tenebre un paznic pus să-i primească pe cei chemaţi şi am urmat pentru un altul scara cu întortochieri şi vuet în umezeală. Nici o punte nu era cu putinţă între viziunea din mine şi frămîntările fricoase ale acelora. Statura mea înaltă şi scurteica îmblănită pe care o luasem dela tata, îmi împrumuta o hotărîre pe care ceilalţi zgribuliţi şi hîzi o socotiseră de căpitan vădindu-mi o sigură pornire spre supunere fără să poată pricepe absenţa şi evadarea continuă din vocea şi ochiul meu. Voiam să sparg

POEM

Peste creştete, luminile au sunat ca valurile de sticlă
şi bărcile din sînge au cutremurat, unde şi căi lactee alte în [ochii tăi.
In mîni s'au modulat păpuşi de aier, ţipetele au devenit roşii
Şi inima a prins în zigzag fluturarea de voal din mersul tău
Printre fantome de statui cu buze de argint ne-am svîrlit [umbrele în spirale
Şi cînd tăcerile din noi s'au simţit ca o strîngere de mînă
ne-am injectat în morfină noaptea
Morfină-amintire ca o scufundare din vis
Cum mai fumegă sufletele în cari te-ai alintat

raul IULIAN

digul acela de carne neînsufleţită şi proastă să-mi scutur membrele de atingerea lor terestră, cînd, deodată, peste mulţimea agitată ca trupul de argilă al unui bivol, s'a arătat, cu o chemare nestăpînită o flacără blondă, mi-a surîs o păpădie de cîntece, s'a clătinat o cădelniţă de aiurări şi de mireşme: era capul tău Victor Brauner. Nu era numai suavul chipului care m'a făcut să mă apropii şi să te întreb cu o emoţie de certitudine dinaintea buclelor unei prietenii ca un aflux de sînge spre inimă. Nu vă preocupă arta? Sunt pictor, ai răspuns. Şi am fugit amîndoi din lăcaşul acela în care fără justificare, un destin ne îndreptase şi ne înfăţişase unul, altuia.

A urmat sublima preumblare în parcul Caroi, era în ajunul Paştilor şi clopotele se distingeau din şoapta zăpezii încă tari spre topire, cu o singurătate ca un hamac uriaş, între arbori, cu o umbră, fugind peste aerul lucios ca o sticlă. Cum să nu cînt un imn grădinii acesteia aruncate ca un şorţ de mireazmă şi de cer peste genunchii oraşului în negură, cum să nu înalţ de aici cupa unui vers pentru panoul cu zborul o oglindă de lebezi şi frunze, prin care cu ochelarul palid al lunei am deslusit întîiele tale desene, am învăţat primele noastre posibilităţi de miracol. Noaptea se legănă într'o respiraţie de ghiaţă, copacii ca nişte ciute, săriau înapoi în desişurile de umbră la apropierea noastră, şi aplecaţi peste bucuria unei regăsiri în slovă, nu vedem osînda scrisă prin crengile spăimîntătoare nu simţiam ochii duşmănoşi dilataţi în fantomă, nu auziam pasul funebru urmărindu-ne pe o cărăruie de luceafăr. Se apropia de ziuă cînd am descoperit deodată că suntem singuri că fiorii frigului ne străbătuseră şi am voit atunci să-i vestesc şi lui Călugăru minunea venirii tale. Ţi-aduci aminte l-am trezit din somn la geamul de păianjen al odăiţii din curtea bisericii părăsite. Dar plimbarea aceea pe o panoplie de aer între butucii răsturnaţi ai norilor, cu un jăratec de nelinişte singerînd braţele şi ecoul a fost argintul pe care mai tîrziu aveam să gravăm monograma de invizibil şi de revelaţie. Cu busola aceea pe inimă, putem navigă reciproc pe oricare din mările visului nostru. Ne regăsim întotdeauna pe o banchiză boreală după ce între scorpioni şi talazuri, am voit să rupem coraliile de repaos, sau mărgeanul rar al iubirii. Icoanele şi chenarele tale mută în nesfîrşit prezenţa unor pereţi dureroşi. Şi ştiu că în fiecare din tonurile şi liniile care ca nişte panglici se desfac din mădularele tale, e o fărîmă din odihna pe o terasă de spumă, a unei păsări astrale. Ştiu că fiecare contur pe care mi-l dărui e o ancoră mai mult aruncată, în adîncul veşniciei de aici şi de pretutindeni.

De atunci am ştiut că tu a trebuit vii să aduci în mîini un foc pe care nici un Prometeu nu-l zmulsese încă. Şi deaceea trecerea ta printre lucruri şi oameni se face simplu, fără străduanie, cu bunăvoinţă şi cu neputinţă de ciocnire aşa cum, umbra ca o farfurie neagră a lunei, peste şesurile cu coceni şi colibe.

ilarie VORONCA

Statuia din aier

lui EDY

In monumentul de marmoră vîntul bătu cu un dangăt lent frunzele și o pasăre strîngînd sub aripi liniile spațiului se mototoli și căzu lîngă primele trepte. Un cuțit svelt ca o lăcustă urcă și scoboară pe celelalte; un cuțit care va tăia în licurici pantoful de aur al memoriei și tulburarea liniilor de silex, în care vîntul își face cute de opal, — iar, cavalerului i-a rămas un singur surîs și spada albastră de fat-frumos, ruginise într'o așteptare vidă. Aduceți cuferile cu apă vie, nu înțelegeți în calul mut și dur fiorul de-a mai izbucni odată sub fereastra luminată doar de buclele blonde și mîna de sub gratii ca un crin în colivie, ar fi vrut să smulgă un snop aspru din coamă, un picior diafan din scară, un fir de sînge din inima în goană? O oglindă e un coridor halucinat de profunzimi, cu treceri spre încăperile de zinc, prin nămolul de argint și escursiile în priviri ca o gondolă alunecă în tenebrele fluide. O rază a gonit o albină neștiută din văzduh și s'a frînt ca o floretă în medalia de piatră a nopții. Acum vor începe reptilele să lunece din inel în inel, tîrînd un lanț de otravă prin cupele ierburilor. Cine-și mai aduce aminte de cavalerul împietrit? Numai fulgerele cîte odată au întins o mînă să surprindă chipul stins în cătușa spațiului și s'au pierdut prin biciul fără vînătăi al gușterilor. Un izvor izbucnește în panglici și ecoul ascultă la ușile marilor pietre, șoaptele putrede ale epocilor anterioare, mersul rar al renilor, — din copitele cărora au rămas în cremene medalioanele ovale ale domnițelor suple. Un pas, o privire, un veac de amănunte, poate, despărția, de statuie, banca pe care cerul căzuse de pe umeri ca o manta și stelele se rontăiau sub tălpile transparente în prund. Ți-am spus că departe, undeva în cîmpul de morcovi, într'un gît de pămînt iepurii albi tăvăliau o zăpadă caldă, pentru o revedere tristă și glacială prin săniile cu zurgălăii sonori de ger. Dar acum o antilopă crapă de zi în pragul verde al primăverii; o antilopă de puf deschide un ochiu, unul singur, peste zidurile ovale și calde ca o pleoapă ale aurorei. O trîmbiță gîlgîie apele de argint, o trîmbiță de culori alarmează florile și ascultă clinchetul primelor raze pe geamuri. Un murmur de aripi răstoarnă cuiburile în coșul soarelui și insectele de planuri mari, cari au ținut strînse în beznă porțile grele — scîrțîie. Faetoanele gonesc pe străzile cu matca de granit, aducînd în doniți mugetul alb și înspumat al cirezilor clătite în amurg cu vitriol.

In leagăne pruncii rotunzi mestecă în gingiile mici ca mărgelele, steagurile laptelui, dar victoria se apropie cu fiecare pas, cu fiecare deget ridicat în aier, cu fiecare îmbrățișare. Pomii fac sub pămînt, prin rădăcini, pași mari spre cer și'n piscul dintre pulpe, prin edelweissul de carmin, prin floarea de febră, un gînd cotrobăiește, o omidă putrezește zig-zag-ul lumii, și se împrăștie în cele 4 puncte oamenii verzi de renașteri cu mîinile în flăcări.

Un deget pe frunte apasă o savană toamnă de pumnale și'n invizibilul vis al materiei mîinile fecunde ale noroiului, rotunjesc încăodată mătania frunzelor, pieptul fructelor. Cine vopsește în șevaletul pomilor miresele roze din zarzări? Strălucește grădina de candelabre și astfel, va trece pe lîngă statuia celor patru sezoane, bucată primăvara, cum trec femeile cu frumusețe eterne, pe drum în după amiaza în care ești închis, în odaia fără ocheane, de migrenă. Așa se va petrece fără evitare faima grădinilor, splendoarea subțire a petalelor, petalele subțiri ai pașilor tăi.

Pe un alt țărm, după barierele de sticlă, o mînă de văzduh ridică spre botul de viezure al stelelor toastul unui crin, cînd mîinile tale se încenușau în amintire.

De mult de tot, familiile s'au întors din escursii cu ochii cocliți de frunze și cu plămînii în zdrențe albastre sfîșiați de acvila ascuțită a munților.

Nu-i numără în gîndul ca un sîmbure statuia cînd printre ei eram și eu? Nu eram și eu același predestinat și gratuit lucrător al întoarcerii spre un declin ca o mînă pe care o tragi înapoi fără efect?

Printre săbiile de foc ca panglicile de fier ale șerpilor se înoadă în bucle glesna spre o mușcătură din azima tare a bolovanilor.

Cînd ai intrat în apă pînă la genunchi, planeta scoborîse o treaptă în vid și o năruire suavă din creștet mi-a tras pînă la tălpi o pleoapă de funigel, o celulă invizibilă și în fiecare trandafir un pumn de fier incandescent mă amenință. In somnul tău de după amiază printre arbori dintr'un boschet de neliniști te-am sculptat în preajma statuiei din materiale ductile ca oxigenul, umbra, frica și lebăda.

De mult, într'o epocă de pîslă soarele se scursese, crepusculul a zornăit pe ziduri ca un convoiu de asasini, cineva a tras cu pușca într'un ecou și lumina învechind pe geamuri îți dă prilejul din ce în ce mai fertil să iluminezi prin mișcările tale începte de după draperii. In mîini, aplecată peste o claviatură de foșnete, ai ridicat pînă la înălțimea serii o lespede rotundă și ai dus'o prin parcuri ca un herald. Intre orele absente erai un popas prezent, în grădina de valuri crengile de sare foșniau și ascultai între pașii opriți desfrunzirea de metal a peștilor si ca un colier valurile îți ajungeau pînă la gît, — iar cînd am vrut să te strig ca să te previn de înecul invitabil spre care te adînciai. Eleonora — îți uitasem numele...

gheorghe DINU

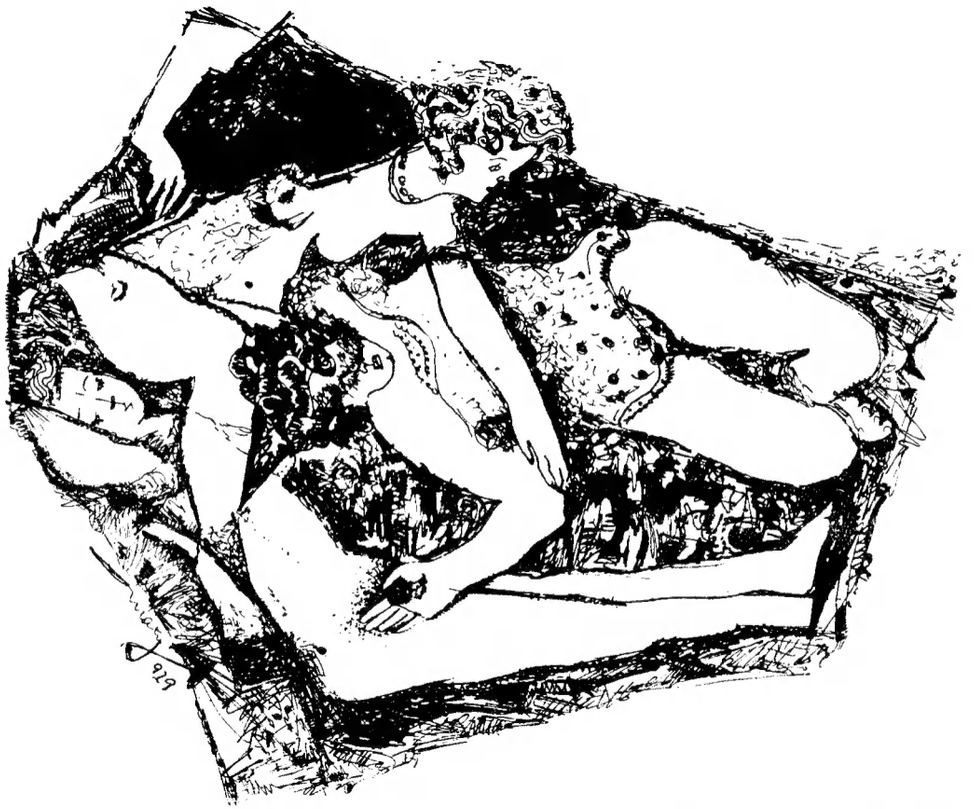

M. H. Maxy

DESTINUL UNEI ZILE FĂRĂ VARĂ

SERPENTINA

pentru GEO BOGZA

Am răscolit cu dinamita unui clocot gluga cerului, dinții pietrelor au scrîșnit și buzele pămîntului adulmecă azurul sîngelui din inima stelelor.

Pilfii steagul celor 22 ani ca 22 steaguri a unor state-unite. Un chiot își flutură coama prin artere, pentru zîmbetul vîntului ca o strapontină a visului. Ceața postează lumini nude pe ulițele cu poteci de scînduri.

Inlătur plumbul din glezna pasului și iată-mă fără zăbrele. Cîntecul femeii cu cicatricea pe frunte, nasul îndoit ca un deget, miros de hrubă, suflet un țăruș al cărnii e un șarpe în inima mea, cum se apleacă în fîntîni, cum trece prin firide, cum expiră.

M'așl place fotograf pentru mirese și pensionari cu decorații, să privesc negativul, să pipăi sufletul înaintea luminii.

Vrei să-ți aprinzi privirea de stele?
Vertical semafor N. S. E. W.
Vrei să vezi soarele mai rotund?
Te apropie.

MOLDOV

JARKA

ROMAN IN 6 GARI

Îl chema simplu şi românește V. G. State. La 7 ani, colecționar. Colecționa hîrtia din closet. Acesta era unicul pol al intersecției de asemănare cu fiul crohmolit al unui fost fost şi viitor ministru, dar contimporanii se ignorau reciproc precum două linii paralele. Agent de circulație supraveghea în argus elementele familiei la fiecare intrare, la fiecare ieşire. Cunoşte bancnotele după miros, consistență şi culoare, le ordona în şapte clase în pachete cîte 100 legate cu funte ca scrisorile iubitei, cu funte din panglicile cureluşului şi deosebea infolio-ul tatei, al mamei, al celor două surori gemene, cel personal, al servitoarei şi al oaspeților.

La 14 ani e zețar în tipografia bunului gust unde progresează în progresie geometrică. Intr'o zi l'am surprins citindu-şi ziarul reflectat în oglindă: înțelegea mai prompt cuvintele răsturnate. Obiectele de cari se servea normal erau cele perfect simetrice, utilizînd răsturnat şi dela dreapta la stînga celelalte. Pentru a-i mă identifica am defilat cu bregma înşurubată de parchet deşi nu era anotimpul clownilor.

Un nou ghicizer irumpe la 21 ani: *invenția* şi *frica* de suprimare. El vor să-i fure invenția, El vor să-l ucidă. Îl chema simplu şi românește V. G. State; îl cheamă simplu şi Jarka. Un pseudonim ca un domino, un pseudonim ca o cortină de raze invizibile de care sepiile invidioşilor se vor neutraliza Aparatul pentru captarea căldurii şi luminii solare era o cutie de chibrituri într'un buzunar al vestei. Un mecanism primitiv de frecare îi permitea să elibereze — în fiecare lună şi sub oricare meridian—căldură şi lumină. Jarka inventatorul, pe stradă, se răsucea cu resort de robot şi pietonul hazardului era imobilizat de guler şi de palme în cascadă.

Îi place să discute despre Edison şi Columb şi susține America o invenție pentrucă un continent din două triunghiuri simetrice poate fi numai x-ul ecvației unui matematic.

La 28 ani obține aprobarea Ministrului Sănătății să viziteze o casă de sănătate şi se îndrăgostește cu corectitudinea şi irefutabilitatea unui ceas deşteptător de Romînia-Mare. Tricolorul național pe cap în formă de căpățînă de zahăr îl înduioşează. Pieptul ei două mere renete şi expoziție permanentă de medalii, decorații şi insigne de postav, hîrtie şi hîrtie-sugativă policrome e un simbol. Un scurt circuit dialogul în miniatură, dar a fost dialog pentrucă iubiau cuvintele grecești.

— Imi permite-ți?: Jarka.

— Incîntată. Sînt Romînia Mare, fiica lui Mihai Viteazul şi sora lui Ştefan cel Mare. Servesc şi de Patriarh.

A doua zi o floare de zăpadă (la urechea nunții), logodna. A treia zi nunta şi călătoria de nuntă. Şi-au comandat două scafandre două aparate ermetice ca unele poeme, cu două lucarne ochii şi cordon ombilical la rădăcina capului. Tritonii, salamandrele şi proteii se joacă de-a ascunselea şi se fugăresc printre arbuştii din cheagul sîngelui de mărgean. Alge cu rochii de gelatină tremură foşnesc şi un negustător de vise rostogoleşte decoruri la fiecare înclinare a baghetei de coral. Stele cochete gătite de bal cu patru trene se apropie — se depărtează şi primesc meduzele de fum. Dar Jarka era gentleman şi indispus. Acvatic, pierduse din greutate o egală cantime cu apa deslocuită. Conduse pe Romînia Mare pe un recif madreporic ca un soclu, îi secționă respirația cordonului şi dăruì (era gentleman) prima statuie care deveni idol pentru peştii adulți şi sperietoare pentru icre. Jarka reveni în greutatea inițială, singur şi convins indisolubil.

La 35 ani, Jarka era văduv cu vechime şi gradații. Citea. Citea în oglindă discursurile inundate de jărătec patriotic ale lui Gambetta, subvenționase o viață romanțată şi elocventă a lui Gambetta, era manechin pentru o mamelă senegaleză ca o gambetă şi purta gambele în coloane ionice. L'am regăsit într'un atelier unde cuierul era Rezervat ideilor despre univers, flori şi umbre şi consumînd fricții cu un antiseptic antisceptic.

O frunte peste veacuri ca un şevalet, un tub roşu, un tub violet şi Jarka construieşte cu sentințe întrebări şi numere pictura misticomatematică:

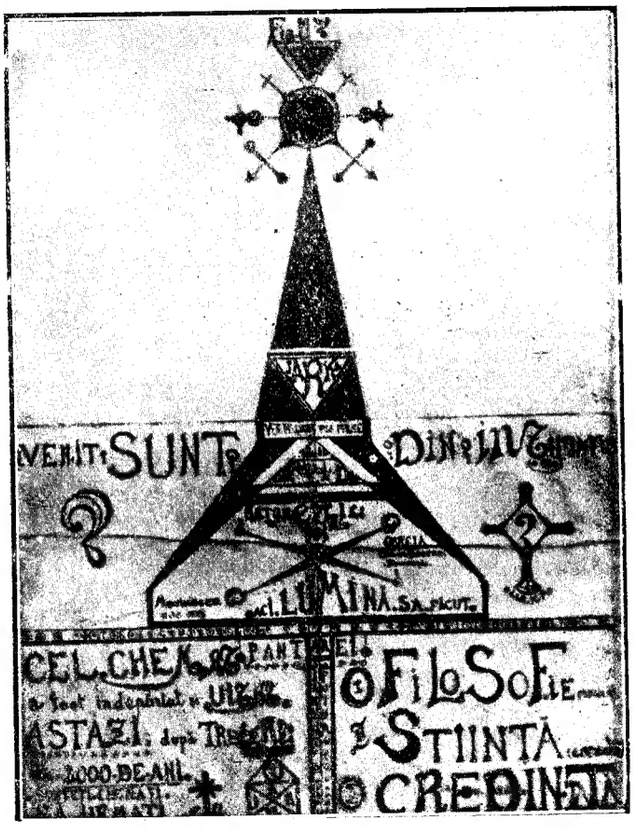

Cum definiți VOI pe
DUMNEZEU ?

14. 863.629.600.000.000.000.000.000.000.000.000.000 mm.?
Vol. UNIVERSULUI

Aflați-mi ? Diametrul ?
Sunteți DEPARTE de centru ?

E tînar şi are 42 ani. O furnică îi furnică tălpile. S'ar vrea călătorul inimei sale. Are un zar cu 32 fețe. Il aruncă şi citeşte Berlin. A doua dimineață citeşte ziarele la Berlin. A mestecat franzeluțe cu unt, cu fumul, cu fabricele, cu berlinul. Aruncă zarul: Țara de Foc, Congo, Paris. O savană sufletului despeşte când pe sugativa retinei vin legiuni clişeie de supraimpresiuni şi învîng pe învingătorul clipei precedente.

Mai 26. O telegramă noaptea. Un semnal de alarmă ce-ți trădează scheletul de mucava al inimii. O telegramă din Weimar: Jarka ist gestorben. Bürgermeister Dr. von Schattenbach. Şi inima schimbă pasul şi pume un întrerupător gîtlejului. Cîteva secunde o interferență, compartimentale din piept se umflă, şi încerci o cădere prin vid. Jarka a murit, a murit, e mort. Şi la Weimar, ai reconstituit sfîrşitul cursei. Agonie lucidă de dimineață.

Moartea i se plimba ca o supraimpresiune în ceață pe ecranul ultimei zile. Şi-a cumpărat o agendă unde a scris o singură adresă care adeverea un prieten, un singur nume de care se ştia iubit. Numele tău. Apoi supra-impresiunea i se deslusia cum o muzică ce se apropie în capul coloanei. La orele 4, în casa muzeu a lui Goethe, se culcă în patul în care nimeni dela 1832 n'a cutezat şi rosti: „Mehr merde". Atît. Dar pentru o înfrățire între francezi şi germani un tratat aliniat de rocă.

saşa PANĂ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EVENIMENT

Stau foi să cadă. sure foi: un cerb
cu piele noduroasă de pădure
a spart. o clipă. liniștea din cer
— și liniștea s'a clătinat. ușure.

Desigur că acuma Dumnezeu
a scoborît din cer cu sfîntu Petru
și sperat de cîni lasă greu
pe piatra albă-a unui kilometru.

O fată paște caprele'n pășune.
și iată pe pămînt s'a 'ntins cu 'ncetu
să stringă 'ntr'însa ce cuvinte spune
în șoapta. Dumnezeu lui Sfîntu Petru.

1917

URÎTUL

In casa de tăcere cu iederi și urzici.
plină cu somn de bufnițî c'rne cu ochii mici.
nimeni nu știe toamna cînd a intrat în casă
și anii de cînd surpă pereții ca să iasă.
Un clopot surd. la masă și la culcat chema:
avea și-atuncea spartă arama și cocîea
și-l ascultam. cu gura pe lespede. cum geme
să ție'n loc molozul și curgerea de vreme.
Motani de porțelan cu ochii verzi au tors
plecarea'n lume-a celor ce nu s'au mai întors;
dar s'auzeau în seară cu geamăt de lăuze
clapele 'ntîrziate pe mîini. ca niște buze.
Poate e mama care moțăie 'n jilț. aici —
coase ciorapi de lînă moale pentru bunici
Dacă-ar cădea odată ploile roșcovane
prin mădulare-ar curge din nou ca prin burlane
și-ai fi în casă singur. pustiu și monoton.

ca'n insula vreunui sălbatec Robinson.

1921

TOCA

Te rup din reverie prietenă și soră
ființă despletită din somn și auroră.
balcon în vis. cu bucle de păsări pentru vid.
In mușchii tăi ai cîntec. urechc ca în zid.
și străluciri de pietre pierdute. ca o mină.
Se clatină. în tine oceanele de lină.
In părul tău din care se împletiră corzi.
s'a mistuit privirea salină de matrozi
plecați să se usuce la soarele din tropic.
Cît de departe-ți pare pămîntul microscopic
de-aici. de unde omul e puhav și urît.
și-orașul în genunche cu frunzele pe rît.
și forța lenevoasă de-a se cîțî pe sine.
și moartea adormită cu ecatele pe sine.
c'ai vrea în tine-o sevă să urci. cu ochi închiși.
și singele prea vînăt și aspru. de irîși.

1917

b. FUNDOIANU

Ziua cea mare

Vino, urcă. Chiar acuș penele cele mai ușoare, scafandrieri ai aierului, te vor ține de gît.

Pămîntul nu poartă decît ceia ce-i este necesar și păsările tale de cea mai gingașă specie, surîd. In locul tristeții tale, ca o umbră îndărătul amorului, peisajul acoperă totul.

Vino repede, fugi. Corpul tău gonește mai repede de cît gîndurile tale, dar nimic nu te poate depăși.

paul ELUARD

Victor Brauner — OH, LA MAIN QUI ÉTAIT MON OMBRE

PULSUL RECENZIEI

Ilarie Voronca, poet, pescar, astronom, vînător, diamant, cometă, pădurar, novafor, stîncă, fulger, înger, tren, ploaie, copac, șosea, fereastră, floare, revolver, nor, verb, șarpe, vioară, meridian, cruciat, transatlantic, flacără, stînd în veac, în sînge, în vîrstă, în cer, în cărți, în glas, în nopți, în oglinzi, în fluvii, în freamăt, în țipăt, în frunze, în stele, în țîțe, în zîmbete, în unghii, în ochi, în unde, în vorbe, în imagini, mai ales în imagini, în imagini în cari aleargă, se sbate, se urcă, înoată, coboară, strigă, pipăie, descoperă, descoperă, așează, cioplește, clădește, conjugă, se rupe, se'mparte, fermentează în sus, în jos, la dreapta, la stînga, mereu mereu, mereu, lovește, sudează, taie, îndreaptă și alătură, inedit alătură vorbele, norii, peștii, zăpada, copacii, oțelul, frunzele, afișele, femeile, culoarea, parfumul, cerbii, lemnul, obrazul, cartofii, ceaiul, marinarii, colomba, povestea, atmosfera, răsăritul, luna, ghișeul, strada, vitrina, mătasea, moneda, tăișul, tristețea, tăcerea, hîrtia, seara, pădurea, cerul, el intră în toate cu seceri, cu sape, cu topoare, cu dălți, cu puști, cu așteptări, cu mirări, cu revelații, trăiește, visează, moare, scrie, înjunghie, ascultă, ascute, asvîrle invenția, sărută pădurea, închide cerul, dezbracă gramatica, își sună vocea, își sună bucuria, își sună tristețea, își sună prietenii, își sună poemul.

Astfel este Ilarie Voronca în „Plante și Animale" în „Brățara Nopților" și în „Calea Laptelui" carte de poeme tipărită la imprimerie Union pe hîrtia de japonia a cerului și scrisă desigur tot de Voronca pe vremea cînd era Dumnezeu.

ALCOOL!

— Aiceaaa! Aiicecaaaa! Stoop la bariera raiului. Poftiți domnilor reprezentția începe, scoate-ți-vă ismenele iar dumneata domnișoară chiloții, aicea aiceaaa ALCOOL ALCOOOOOOL.

— Puțin mai departe vîntul spînzurat de gîtul lăutarilor și patronul se masturbează în privată. ALCOOL AL AL AL COOOL.

— Vreți să știți povestea mea? De cîte ori mă duc acasă, tata îmi completează dantura cu aur și de cîte ori ies în oraș, îmi beau toți dinții. ALCOOL alcool ALcooooL.

— Aicea AICEaaaa, uite ăsta este de platină, îmi dai pentru el, un BUTOI. Un butoi ColoSalll. BuTooooiiil. Alcool

— Părul dumitale e suspect, te te te te rog să te te té razi pe pe pe pe pe creieri. Așa. Zîmbește-mi frumos așa ca pentru o sută de franci. Bravoo. AȘAAA. URAAA URAAA bravo Alcool.

— ATENZIONE: fiți cuminți că vine TRaMVAiiiUL. Asta e un tramvaiii bătrîn cu barbă și percepte de morală. Podeaua lui n'a oglindit chiloți de mătase și nici scaunele nu-i-au pipăit pulpele de sub rochii scurte.

C[illegible]

Mi-e SCARBAAA ce tramvai important, ușile lui sunt locite deflorate de malacoafe.

Alcool Alcoool Ba Ba Ba licule. ALCOOOOOOOOL.

geo BOGZA

SCURT-CIRCUIT

Saşa Pană

Implineşte azi doi ani de apariţie intransigentă printre noi. Din atîtea strîngeri de mînă am fi putut împleti un buchet cu orhidee de fier pentru nunta piscurilor albe, pentru crenelarea unui timp de tinereţă şi opal. Acum doui ani o poartă s'a urnit sfioasă şi lîngă masa cu Victor Brauner, Saşa Pană a venit lîngă noi cerîndu-ne colaborarea la „Unu", revistă pornită din îndemnul unui suflet cu clocot solitar într'un calm şi'ntr'o certitudine care se preciza zi cu zi, clipă cu clipă. O siluetă s'a strecurat peste lumina caldă dintre noi, între prietenia fără convenţionalism rece, fără perfidie obligatorie. O siluetă mişună prin draperiile zilelor noastre toate de purpură. Un prieten nou a sosit să se alăture pe muchea unde noi retezam de cîţi-va ani elanul mereu înoit al unei tinereţi nevindecate, al unei literaturi cu steagul neîmplîntat încă în oboseli. Cuvintele erau tematoare, hotărîrea unică iar baricadele în urma noastră le ridicam, împotriva unei lumi închistată în formule seci şi fatale. O locomotivă izbucneşte în umăr tunelul de piatră al anilor. O vitalitate nouă a elementelor o căutam cu riscul morţii noastre; un deget punea sub cuvinte polenul de nitro-glicerină pentru lăcustele imponderabile ale poemului. Cavaleri ai intenţiei pure, o sabie se călia din cuvinte măcelărind cuvintele. O respiraţie de bronz, o hotărîre de a nu cedà nici unui compromis — nici chiar faţă de noi înşine — ne cuirasează. Prin tunelul tigrilor vii, gazèlele cu privighetori în copite fosniau în dinţii crescuţi pentru o ronţăire de petale sau de cătuşe. Dintr'un pisc un neant al surprizei începe şi rezidă în ori ce nou născut. O literatură cu poteci nu merge şi nu înconjoară decât împrejurul tău; o literatură ca un lasso pe care-l arunci pe tine, te va legà şi mîinile tale nu vor fi decît vrăbii legate cu un centimetru de aţă de gîtul tău. O libertate fără hipocrizie se zbate în braţele noastre şi se sbuciumă; o libertate se zbate ca o pasăre şi rupe pene colorate pentru pălăria miracolului. Uite cuierul prăpăstiilor, uite fulgii valurilor cum te pot acoperii. Un tuleiu pentru o pupilă şi lumea e oarbă pentru tine. Dibuie cu mîinile de cristal parapetul inutil al unui drum fără reveniri în tine. Pipăie conturul de abur al granitului, genuflexiunea munţilor. Desconsiderarea marelui pachiderm al publicului, a oficialităţii, reverenţii şi servitudinei academice a scos ghiara gelatinoasă împotriva unui incorigibil bobîrnac al nostru. In ziua în care revoluţionarul îşi va mînca granatele în blidul cu lapte al academismului va fi perdut de el însuşi ca formatul mănuşii din care ai scos mîna. In ziua în care te vei înscrie în iniţialele S. S. R. sau M. R. D. spada ţi-se va fi deslegat de pe şold ca un şiret putred al ghetei şi vei fi legat de tine ca de un ţăruş. Poemul cercetat ca procedeu de confesie făcută ţie fără reticenţa care să-l încătuşeze cu prejudecata îmbăcsită şi să-l schimbe în monedă măruntă la îndemîna oricui,

Acum doui ani, acest prieten nou, acest luptător hotărît se lipia de umărul nostru privind peste o lume de flăcări în care fiinţa lui va trebui să ardă, în care visele se vor deslănţuì sfîşiind mătasea sîngelui. Incă unul pe care fierul roşu al inimii îl va stăbate punîndu-i în ochi o lumină ca nişte catalige. O lumină alunecă prin suflete ca o mînă spre o ţară de buchete inaccesibile; de buchete posedate în neatingere. Sclavi şi libertini ai aceluiaşi cer, paşii de bronz ai clopotelor s'au amestecat cu lanţurile dintre noi, iar nămolurile de fildeş printre degete modelau păpuşi pentru bucuria de niciodată, pentru atingerea de lumini, pentru lugerul de fulger al poemului. Tunica vîntului străvedea o pădure degustată de smaragde şi fruntea se rezema într'un ecou în care gondola fluidă a zilelor se izbia de impalpabilele diguri ale visului.

Saşa Pană venise între noi cu tot sîngele într'o cupă, cu toată cupa într'o sorbire, cu un braţ întins tuturor sacrificiilor. Intr'un profil de păpădie, acest prieten pe care am învăţat să-l iubim, ţine strîns în dinţi pumnalul de silex ale unei hotăriri de la care nu clinteşte. O mînă de vajnic pioner nu obosesţe de loc în activitatea şi în grija revistei trecînd peste obstacole cu un surîs ca o pasăre prin aier.

Prietenia lui Saşa Pană pentru noi, dragostea şi emoţia ce ni-le păstrează i-au dat, ca un abur dens, o forţă motrică de suflet care ni l'a adus şi ni l'a apropiat într'o iubire egală şi dîrză. O salivă cimentează o punte peste un amalgam de continente colorate ca o camee, strîngînd în relieful ei mîinile toate într'o îmbrăţişare de amanţi puri, de poeţi cu epiderma lucie, de privighetori.

Dar prietenia e o ţară fără frontiere. în iţele fluviilor trec ca gondole de fosfor peştii subterani ai mîngîierii. Oraşele se desfac din glasul fecioarelor albe uimite şi miraculoase ca margheritele sub ochii fachirului.

Pălpîie florile printre lămpi sau lămpile trec ca nourii de polen pe fruntea aplecată peste abisul de fum al revelaţiei.

Iată o amantă păşind peste covorul sîngelui cu călcîie de păpădii, cu degete lungi ca razele împletind pe un gherghef destinul cuvintelor. Iată îmbrăţişarea ei cum îţi alunecă într'o statue de parfum umerii şi o potecă peste viaţa implacabilă stăruie şi o suporţi fără sinchisire printre semenii tăi transformaţi prin mimetica oglindă a unei vieţi alte de gunoi şi nepăsare în animale fără calcul şi fără relief în spiritul albastru de azur.

O pleoapă bătu un clopot de penumbră şi între privirile noastre Saşa chiar cînd suntem pierduţi printre paşii fără ghid ai mulţimii, o stenografie se scrie, focul murmură între gîze şi florile vorbesc toate de-odată. Apropierea şi depărtarea se contopesc pierzîndu-şi semnificaţiile în spaţiu, într'un punct unanim, într'un punct acelaş şi care e în inima noastră a tuturor prietenilor. Şi, în această desfacere şi împreunare metafizică de certitudini, un braţ ridică o halteră de azur pînă la glasul tău ascuns ca o firidă, cu încrustări de subterană lumină. Un braţ depune lîngă tălpile de polen ale modestiei tale treptele de fier ale recunoaşterii noastre întregi. Dar datorită braţului tău, dragă Saşa, „Unu" a urcat doui ani de apariţie dîrză, peste capetele blegi ale marilor pontofi enormi şi vizi ca sacii cu paie. Dar tu mai eşti, Saşa, un poet, mai eşti martirul albastru al unui glas din tine care clădeşte o goarnă din ce în ce mai sonoră şi mai pură; mai eşti pasionatul poemelor rare, iubitorul scriitorilor fără ponderă între coloanele de moloz; mai eşti prietenul nostru, pentru care îţi aducem pe buze fîntînile de bronz ale panopliilor, lîngă călcîie pintenii sonori ai cuvintelor de argint, în mîinile tale calde sărutul încins începînd dela primul dintre noi şi pînă la

ROLL

LE MARIN

il fait l'amour avec une femme qui n'a qu'une jambe
l'étroitesse d'un anneau pondichéry
on a ouvert son ventre qui grince grigri
d'où sortent les bas et les animaux oblongs
dans ton intérieur il y a des lampes fumantes
le marais de miel bleu
chat accroupi dans l'or d'une taverne flamande
boum boum
beaucoup de sable bicycliste jaune
château neuf des papes
manhattan il y a des baquets d'excrément devant toi.
mbaze mbaze bazebaze mlegongo garro
tu circules rapidement en moi
kangourous dans les entrailles du bateau
attends je vais premièrement arranger mes impressions
les excursionistes assis dentelle au bord de l'eau
enfonce les doigts dans les orbites que la lumière crève grenades
l'urube nous regarde — tu dois rentrer dans la ménagerie
des intelligences
l'urubu s'enracine dans le ciel en ulcere orange
où vas-tu
prestidigitateur moulin à vent coiffures tous les pygargues
sont chancreux
egg-nogg

tristan TZARA

Digitized by Babeş-Bolyai University Library Cluj

CHIOT ROŞ LA INCEPUTUL ANULUI

Scumpului meu Unu dedic
acest chiot, acest manifest
acest nevrednic poem.

A iuu herdolan
toţi aici în cap de an
în cap de vînt
să cădem peste pămînt
un pămînt cu morţii vii
plin cu hoituri şi stafii.
A iuu herdolei
fraţii mei
ciini focoşi
crunt colţoşi
să cădem într'o cascadă
peste apropiata pradă
noi tot neamul herdolan
botezaţi într'u Satan.

Ciam haidral herdonic ţipăt
faptu'n sine faptu'n scripăt.

Iată'n dinţii mei o cheie
dela casa cu femeie
trupu-i gol printre cearceafuri
tăvălit în albe prafuri
a iuu herdolei
ciini mişei
nu vă 'neîntă nu vă doare
trupul ei cu tita tare?

Iată broasca o descui
şi în cui
îmi voi pune oasele
să nu-i dărîm casele.

Fără oase ca un şarpe
lîngă groapa ei aproape
am să fiu un lanţ de singe
să-i leg trupul cînd s'o fringe.

A iuu herdolei
ciinii mei
fiţi acum în astă seară
urătorii de afară
gîtul vostru în inele
către stele
ham ham ham
din lătrări epitalam
să n'audă Dumnezeu
ce fac fiicei sale eu.

Har cilindric caldul ripot
peste ea curgînd în şipot.

Făşii toată am s-o rup
am să-i beau visatul trup
ochi-i am să-i storc de zeamă
şi îmbătat ca într'o cramă
am să cad
într'un iad
plin cu ţîţe
cu maimuţe
cu strămoşi
îngropaţi libidinoşi
rîvnind putrezi din morminte
femei vii cu trup fierbinte.

A iuu herdolan
ciini flămînzi din vechiul an
timpul gras de sătură
timpul mirosit pe nări
timpul vostru mult rîvnit
roş de singe a sosit
a iuu herdolei
toţi pe rînd în casa ei
în casa 'n care am iubit-o
în casa 'n care am sfîrîit-o
cu botul umed să intraţi
molfăiţi-i din ficaţi
din carnea albă de pe pulpe
din inima-i o moartă vulpe.

Şi sugeţi-i puroi din nas
întreagă vouă v-a rămas
femeia vai
zărită 'n Mai
frumoasă 'n nori
şi în scrisori.
ca înspre toamnă nopţile
să îmi deschidă porţile
sugîndu-mă ca pe-un susan
pe mine fu de herdolan
eram flămînd
păream plăpînd
dar ţiasuri vechi de herdolani
urlau în mine douăzeci de ani
şi cum plîngeam că îmi fac seamă
femeii nu-i mai fuse teamă
era bolnavă
de dragoste ca de otravă
a iuu herdolei
mai ştiţi din noaptea sfîntului Andrei?
cînd mi-a dat cheia dela casă
şi a murit ţipînd ca o mireasă
femeia vai
aflta de frumoasă'n Mai.

. . . . . .
. . . . . .

Şi fal-o acum în cap de an
cu trupul clopărit de-un herdolan.

. . . . . .
. . . . . .

Să bem la moartea ei un cer cu vin
din cupa ţîţelor — Amîn.

geo BOGZA

POST – SCRIPTUM PE O CARTE DE VIZITĂ

In spitalul sufletului meu, infirmieră cu mâini de zăpadă, ţi le-ai încrucişat, când vaetele muribunzilor existenţi în urechea ta, au fost numai ecouri, fără sunet primordial.

Şi în locul suferinţelor, care cer exercitarea abilă a milei tale, ai găsit numele fantomelor unor bolnavi, cu fiziologie inexplicabilă pentru tine — şi desamagită ţi-ai strâns pansamentul compătimirii şi tinctura de iod a privirilor tale de martiră diplomată.

Sacrificiul, ca să fie eliminat din tine, are nevoe de auto-purgativ.

Şi când îl vei lua, infirmieră savantă în cauze şi efecte, te vei da desigur la oparte.

Al tău
raul IULIAN

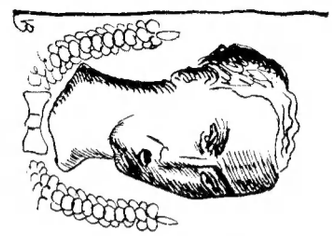

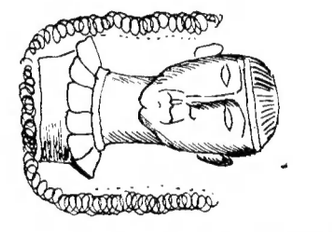

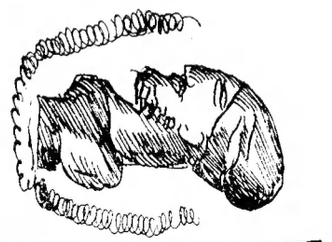

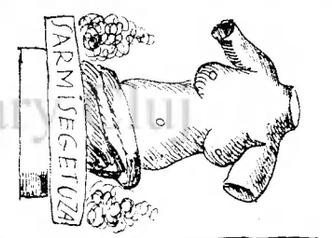

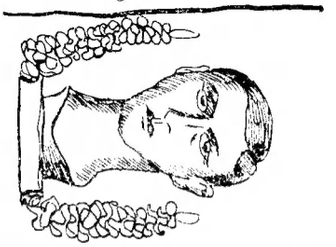

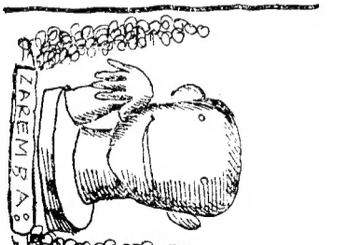

Victor Brauner FILM „UNU"

BCU Cluj / Central University Library Cluj

V E S T I A R

CĂRŢI REVISTE SCAUNUL ELECTRIC

Au apărut :
RIBEMONT DESSAIGNES — Adolescence — roman
RIBEMONT DESSAIGNES — Frontières humaines
MAX ERNST — La femme 100 têtes — roman en 150 gravures, prèface par André Breton
ECHANGE — revue
AMEDEO MODIGLIANI — par Phannstiel

La révolution Surréaliste No. 12

Contient : ANDRE BRETON — Second manifeste du surréalisme ; TRISTAN TZARA — L'homme aproximatif ; PAUL ELUARD — A toute épreuve ; LOUIS BUMIEL ET SALVADOR DALI — Scéenario du chien andalou ; BENJAMIN PERET — Je ne mange pas de ce pain-là ! ; LOUIS ARAGON : Introduction à 1930 ; Reponses à l'enquete sur l'amour.

Illustrations par : ARP, CHIRICO, DALI, ERNST, MIRO, TANGUY 80 pages. Librairie José Corti, 6 Rue de Clichy Paris (9e).

Vor apare :

TRISTAN TZARA — L'homme aproximatif
LEON-PAUL FARGUE — Histoire des ressorts
LEON-PAUL FARGUE — Maladies de la Terre
HÖLDERLIN — Les poemes de la folie
PRIVELIŞTI — poeme de B. Fundoianu
NOPŢI BUCUREŞTENE de Filip Brunea cu ilustraţii de Victor Brauner
STEAUA INIMII — poeme de Stephane Roll desene de Victor Brauner
DIAGRAME de Saşa Pană cu desene de Victor Brauner

Geo Bogza, după ce a înghiţit în toamna aceasta o daziă de sonde incendiate, s'a simţit forte să începă a scri „romanul" său despre „PETROL DE BUŞTENARI", pe care îl avea dealtfel în intenţii de pe vremea cînd era copil.

Va apare volumul „Priveliştî" al D-lui B. Fundoianu, cu acele poeme care au adus în literatura noastră o prospeţime şi o perspectivă nouă. Volumul va conţine şi poeme inedite.

Viitoarele fragmente din „A doua lumină" a D-lui Ilarie Voronca vor fi cu privire la Geo Bogza, B. Fundoianu, M. H. Maxy, Saşa Pană, etc.

Noaptea

Mîngîie orizontul nopţii, caută inima de jad ca aurora să plămădească din nou carnea ta. El va pune în ochii tăi gânduri nevinovate, flăcări, aripi şi verdeţuri pe care soarele nu le va scorni.

Dar nu-i noaptea, aceia, care îţi lipseşte ci puterea ei.

PAUL ELUARD

„Unu" fără promisiuni neţinute, fără subvenţii, cu o regularitate şi tărie pe care nici una din publicaţiile de aici n'au dovedit-o, intră în al III-lea an de apariţie : Trebuie să mai semnalăm odată ce înseamnă această revistă pentru purificarea literaturii şi artei dela noi ? Dece am deschide umbrela unei modestii care nu ne şade bine ? Poemul, pictura şi orice manifestaţie a spiritului au găsit în „Unu" o cameră cu ferestrele deschise cu un peisagiu de brazi cu o cavalcadă de ape în libertate. Cine a pătruns şi a rămas la această altitudine va ştii să arunce peste zebrele piscurilor un lasso de înfiorări şi de emoţie va ştii să-şi păstreze în cutia de rezonaţă a pieptului un acord de înaltă tensiune. Pentru o apropiere şi o identificare cu „Unu" se cere o pasiune de adevăr şi de esenţă, o lepădare a vanităţilor de breaslă măruntă, o renunţare la gratificaţiile de anul nou al literaturii, la premiile băcanilor mînuind styloul. Toate ofertele pe preţul forte, toate îrcoalele date lui "Unu" de căutătorii unor succese de compromisuri, au dat greş. „Unu" va stărui într'o singurătate din ce în ce mai iluminată ca acele fîntîni magice din deşerturi oglindind o iradiaţie abstractă şi pură.

Cîrmaciului şi port-drapelului lui „Unu", Saşa Pană, îi strîng mîinile şi îi depun pe inimă, medalia unui sărut.

I. V.

In cursul lunii Martie 1930, va avea loc dechiderea celei de a III-a Expoziţie de Artă Nouă.

Din acest număr s'au tras 30 exemplare pe hârtie de Olanda, hors commerce.

Cereţi la principalele librării volumele

PLANTE ŞI ANIMALE — Ilarie Voronca
BRĂŢARA NOPŢILOR — Stephan Roll
POEME ÎNAER LIBER — Geo Bogza
JURNAL DE SEX

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VIENT DE PARAÎTRE

Le meilleur papier pour se torcher le cul
PSYCHOLOGIE DE LA MERDE CONTEMPORAINE
LA FEMME À LA FOUTAISE
Par LEOPOLD STERN

aux cons bien nés
Les morpions n'attendent pas le nombre des années.

Copyright by „unu"

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR

ilarie voronca ■ tristan tzara ■ stephan roll ■ saşa pană ■ moldovan m. h. maxy ■ raul iulian ■ b. fundoianu ■ gheorghe dinu ■ victor brauner ■ geo bogza.

ANUL III No. 21 IANUARIE 1930 LEI

unu

revistă de literatur
apare lunar ■ redactor : Saşa Pa
Bucureşti (2) g-ral angelescu, 1

c. 3013. — Ateliere «Răsăritul»

UNIVERSITATII REGELE